

CRISI CLIMÀTICA, FORCES ARMADES I PAU MEDIAMBIENTAL

Autoria: Pere Brunet · Chloé Meulewaeter · Pere Ortega

RESUM EXECUTIU

La crisi ecològica és sens dubte una amenaça global i, gràcies a la pressió dels moviments socials i de la comunitat científica, finalment els governs i institucions internacionals l'han reconegut com una amenaça existencial.

Però el capitalisme global, malgrat disfressar-se de verd i aplicar algunes mesures de protecció, prossegueix amb el seu model d'explotació de recursos no renovables i per a això disposa de forces armades amb les quals doblegar i, si és necessari, reprimir les resistències a l'espoli dels recursos del subsòl per part de les comunitats que habiten en aquests territoris. Any rere any, augmenten els recursos de les capacitats militars de les potències amb l'ànim de controlar l'accés als recursos que necessiten per a continuar amb el desenvolupament de les seves economies.

El present informe continua i complementa els treballs de recerca iniciats en [l'Informe 47 del Centre Delàs](#), analitzant la relació entre les estructures de poder, la seguretat militaritzada i la crisi ambiental, per a després estudiar amb detall la petjada mediambiental de l'economia militar i la petjada de carboni del sector militar a Espanya (forces armades i indústria militar), abordant una de les principals amenaces que planen sobre la humanitat: el creixent ús de la força militar per a imposar el model polític/econòmic i reprimir les resistències dels qui s'oposen a aquest model. Estudiant, a més, el dany ambiental i les emissions GEI que es desprenen de les activitats militars i posant l'èmfasi en els àmbits que envolten l'economia militar, no de tots, però sí d'aquells dels quals es disposa d'informació per a poder quantificar-los. Aquestes són algunes de les seves principals conclusions:

■ **Les causes de l'actual crisi climàtica i ambiental es concentren en uns pocs països** (la Xina, els EUA, Europa, l'Índia, Rússia i el Japó, que emeten el 66,9% del total mundial) i en sectors econòmics molt concrets: la producció i ús de l'energia, el transport i l'ús del sòl. És la conseqüència del manteniment i millora de la "manera de vida" de països del nord global (i abans de res, el de les seves elits que ostenten el poder) a costa del total menyspreu de les poblacions del sud global, de l'esgotament dels recursos del planeta i d'un empitjorament continuat de la crisi ecològica i ambiental.

■ **La seguretat militaritzada té un paper essencial en l'empitjorament constant de la crisi ambiental a nivell planetari.** Paper que consisteix en **protegir a tots els agents de poder no democràtics** (corporacions transnacionals extractives, grans entitats financeres, indústria militar) que, amb objectius moltes vegades inconfessables de creixement continu per al benefici i lucre personal de les seves minories dirigents, trenquen els equilibris socials i eco-planetaris. Una protecció dels pocs que deixa al marge a les grans majories de població, a través de l'anomenada seguretat nacional. Una protecció que és essencial, perquè sense ella, el sistema depredador de recursos que està amenaçant el planeta i el seu sistema biològic, no podria existir. Els 23 països que fabriquen i

exporten el 97,8% de les armes a nivell mundial, amb tan sols un 35,48% de la població mundial, acullen els 50 agents econòmics globals que controlen més de 63.000 empreses transnacionals a tot el món (un 39,78% del total) i generen el 67,1% de totes les emissions mundials de gasos d'efecte d'hivernacle. Els esquemes de seguretat nacional, sota el pretext de preservar els "interessos nacionals", en realitat el que realment protegeixen són els interessos econòmics de determinades elits de grans corporacions, **juntament amb els interessos lucratis d'aquells que mouen els fils del complex militar-industrial.**

- **El sistema de seguretat nacional**, per l'ajuda i protecció de les forces armades i del complex militar-industrial a les activitats de les estructures i organitzacions no democràtiques de poder que van incrementant la crisi ambiental planetària de manera contínua, entenem que **ha de ser considerat responsable instrumental** de la gran majoria de les actuals emissions, així com de la crisi ambiental en tots els seus àmbits.
- **La petjada mediambiental militar** inclou la petjada de carboni (emissions de GEI), les restes tòxiques de la guerra i els danys als ecosistemes.
- **La principal font de GEI militar és la combustió de combustibles fòssils dels vehicles militars**, especialment els de l'Exèrcit d'Aire. La petjada de carboni de la despesa militar de la UE en 2019 es va estimar en uns 24,8 milions de tCO₂e, la qual cosa equivaldria a les emissions anuals d'aproximadament 14 milions de cotxes.
- **Les restes tòxiques de la guerra** es produeixen al llarg del "cicle de conflicte" (pau – guerra - post-guerra), i contaminen les terres, les aigües i l'atmosfera, amb efectes que **poden durar un llarg període de temps**, amb conseqüències en la vida humana, la flora i la fauna.
- Els **danys als ecosistemes provocats per les operacions militars aèries, avals i terrestres**, documentats en l'informe, poden ser responsables de l'alteració d'ecosistemes: destrucció d'hàbitats, malalties, mortalitat i fins i tot de l'extinció d'espècies vegetals i animals.
- Considerant que les emissions GEI de les Forces Armades Espanyoles segueixen paràmetres similars als de països com França i Alemanya, s'estima que **Espanya emet una mitjana de 7,46 tCO₂ per cadascun dels seus 120.000 militars**. Si a les emissions dels Abastos 1 i 2 s'afegeixen les de l'Abast 3 per a mesurar la petjada de carboni final, llavors les emissions indirectes totalitzen 1.900.000 tCO₂, i les emissions s'elevan a 23,3 tCO₂ per cada militar espanyol. Una xifra considerable que situa a les FAS espanyoles en emissions GEI al mateix nivell que la resta de les forces armades europees. Pel que fa a la indústria militar espanyola, les emissions de **Navantia** van ser de 14.148 tCO₂ l'any 2019, mentre que la totalitat d'emissions de la transnacional **Indra** va ser de 92.878 tCO₂ en el mateix any 2019. Les emissions militars de **ITP Aero** en 2018 s'estimen en 1.316 tCO₂ mentre que les del grup **Airbus** van ascendir a 48.970 tCO₂.

- **El Govern espanyol ha de fer complir el protocol d'emissions GEI** tant de tots els sectors empresarials en general, com de les indústries militars en particular, així com de tots els organismes dependents del Ministeri de Defensa i, molt especialment, de les forces armades. Sense un seguiment rigorós serà impossible complir amb la reducció de la petjada ecològica compromesa en els objectius de política mediambiental dels acords de París de 2015.
- Es fa necessari parlar de **pau mediambiental**, sobretot des de l'aparició de la nova etapa geològica que viu el planeta, de l'Antropocè, una etapa ocasionada per les agressions desenvolupades des de la Revolució Industrial per l'acció humana i que ha alterat la vida en la biosfera.
- La crisi ecològica i la seva part més visible, el canvi climàtic, ha de ser objecte d'estudi de la **recerca per la pau des d'una perspectiva ecofeminista i post-violenta**, pel fet que la crisi ecològica és sens dubte una multiplicadora d'amenaques per a la humanitat i, en aquest sentit, també per a la pau. Amenaces que es fan visibles a través de múltiples fenòmens que alteren la vida del planeta i que provoquen grans fams i migracions massives. És per això que és necessari que la recerca per la pau i els moviments socials es preocupin i facin front a les agressions que s'estan perpetrant contra la naturalesa i que són motiu de múltiples conflictes que erosionen la pau mediambiental.

La seguretat humana de totes les persones del planeta no pot basar-se en les actuals tecnologies militaritzades de seguretat nacional que permeten l'espoli del planeta mentre exerceixen la violència contra "les altres", en aquesta aldea global que totes compartim i en la qual totes som "nosaltres". En aquest sentit, entenem que les **accions pel clima i el medi ambient haurien d'incloure en el seu discurs la necessitat d'una reducció de la despesa militar mundial** que possibilités la reducció de la producció i les exportacions d'armament, així com el **traspàs dels actuals recursos militars cap a programes d'acció per a abordar els grans reptes globals** que ens afecten.

Llegir l'informe complet a:
<http://centredelas.org/publicacions/maloshumosdelejercito/>

Amb el suport de:

